

Dyslexieprotocol Lyceum Elst

Dyslexieprotocol Lyceum Elst

Definitie dyslexie

In Nederland worden er in het algemeen twee definities van dyslexie gehanteerd. De definitie van Stichting Dyslexie Nederland (SDN, 2008) is als volgt:

'Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau' (Stichting Dyslexie Nederland, 2008, p. 11).

Het Protocol Dyslexie Diagnostiek & Behandeling (Blomert, 2006) heeft de volgende definitie van dyslexie:

'Dyslexie is een specifieke lees- en spellingstoornis met een neurobiologische basis, die wordt veroorzaakt door cognitieve verwerkingsstoornissen op het raakvlak van fonologische en orthografische taalverwerking. Deze specifieke taalverwerkingsproblemen wijken proportioneel af van het overige cognitieve, en m.n. taalverwerkingsprofiel en leiden tot een ernstig probleem met het lezen en spellen van woorden ondanks regelmatig onderwijs. Dit specifieke lees- en spellingprobleem beperkt in ernstige mate een normale educatieve ontwikkeling, die op grond van de overige cognitieve vaardigheden geïndiceerd zou zijn' (Blomert, 2006, p. 5).

Binnen Lyceum Elst wordt een leerling als dyslectisch gezien als de school in het bezit is van een officiële dyslexieverklaring.

Beschrijving van de geboden ondersteuning

Signalering en onderzoek

- In de eerste helft van het brugklasjaar wordt het Signaleringsinstrument Protocol Voortgezet Onderwijs gebruikt om leerlingen met mogelijke dyslexie op te sporen. Binnen de lessen Nederlands worden het zinnendictee en de stillestoets afgenomen. Deze toetsen worden vervolgens nagekeken door de docenten Nederlands.
- De Remedial Teacher analyseert deze resultaten, vergelijkt ze met andere leerprestaties en bepaalt welke leerlingen in aanmerking komen voor verder onderzoek. De ouders van deze leerlingen worden hiervoor om toestemming gevraagd.
- Bij deze leerlingen worden er nog een aantal andere toetsen afgenomen, de Een-Minut-Test, de Klepel, AVI en het PI-dictee.
- Van de leerlingen die ook op deze toetsen achterstanden laten zien wordt er door de Remedial Teacher onderzocht of zij in het verleden RT hebben gehad.
- De leerlingen die uitvallen krijgen een half jaar lang een half lesuur per week RT spelling en/of technisch lezen. Vervolgens worden de Een-Minut-Test, de Klepel, AVI en het PI-dictee weer afgenomen om vast te stellen of de leerling vooruit is gegaan.
- Voor de leerlingen die niet vooruit zijn gegaan na deze RT periode wordt een dyslexieonderzoek aangevraagd bij het Expertisecentrum Quadraam diagnostiek en advies (QD&A). Alle bevindingen tot dan toe plus een intakevragenlijst voor ouders en mentor worden opgestuurd naar QD&A. Zij doen vervolgonderzoek, stellen vast of er sprake is van dyslexie en stellen eventueel een dyslexieverklaring op.

Begeleiding en ondersteuning in de klas

Tijdens de lessen:

- De dyslectische leerling hoeft niet klassikaal voor te lezen.
- De leerling krijgt voldoende leestijd als hij/zij de tekst zelf in stilte moet lezen.
- Opgaven voor een schriftelijke overhoring of proefwerk worden niet gedictreed of op het bord geschreven, maar staan op papier.

- Opgaven worden zoveel mogelijk afgedrukt in een schreefloos lettertype (zoals Arial), de lettergrootte is minimaal 12 of de leerling vergroot het op zijn of haar eigen device (lettergrootte naar keuze)
- De lay-out van opgaven is overzichtelijk en er is voldoende tussenruimte tussen de alinea's.
- De leerling heeft bij schriftelijke opdrachten recht op verlenging van tijd. Als dit niet mogelijk is volstaat het ook om de leerling minder opgaven van dezelfde soort te laten maken.
- De leerling mag een schriftelijke opdracht op eigen device doen (als dit mogelijk is) en gebruik maken van spellingscontrole en/of Claroread.

Tijdens toetsmomenten:

- De leerling zet een D boven zijn toetsen, om aan te geven dat hij/zij dyslectisch is.
- De leerling heeft recht op tijdsverlenging bij alle toetsen. Hiervoor heeft de leerling het dyslexiepasje gekregen. Als extra tijd niet mogelijk is volstaat het ook om de leerling minder opgaven van dezelfde soort te laten maken.
- De leerling mag als het mogelijk is gebruik maken van een tekstverwerkingsprogramma met spellingcontrole. Tijdens het centraal examen is dit altijd het geval.
- De leerling mag gebruik maken van voorleessoftware op zijn of haar laptop, genaamd Claroread. Digitale documenten kunnen met dit programma door een computerstem voorgelezen worden. De school kan digitale boeken voor de leerling aanschaffen die ook met Claroread gelezen kunnen worden. Daarnaast staat Claroread ook op alle computers op school.
- De toetsen zijn zoveel mogelijk in het lettertype Arial, de lettergrootte is minimaal 12 of de leerling vergroot het op zijn of haar eigen device (lettergrootte naar keuze)

Aangepast correctiemodel spelling voor Nederlands en moderne vreemde talen:

Voor toetsen waarbij ook de spelling meeweegt in de beoordeling geldt voor dyslectische leerlingen een aangepast correctiemodel.

Per taal wordt hieronder aangegeven welke fouten meetellen en welke fouten niet meetellen voor dyslectische leerlingen.

N.B: De onderstaande aangepaste spellingsbeoordeling geldt niet tijdens schoolexamens en het centrale examen. Leerlingen mogen (bij het schoolexamen als het mogelijk is) wel gebruik maken van een tekstverwerkingsprogramma met spellingscontrole.

Nederlands:

1. Fouten m.b.t. letterverdraaiingen in vaste lettercombinaties (duer) worden niet fout gerekend.
2. Fouten m.b.t. (mede) klinkerverdubbeling worden niet meegerekend (koopen, verekt).
3. Fouten m.b.t. werkwoordspelling (-d,-t,-te(n),-de(n),-tte(n), -dde(n) worden wel meegerekend.

Engels:

1. Als een woord fonetisch wordt geschreven, wordt dit goed gerekend. Dit met uitzondering van grammaticale fouten.
2. Fouten m.b.t. letterverdraaiingen in vaste lettercombinaties (huose) worden niet fout gerekend.
3. Als een woord door verkeerde spelling een andere betekenis krijgt, gelden de bovenstaande regels niet.

Frans:

1. Als een woord fonetisch wordt geschreven, wordt dit goed gerekend.
2. Fouten m.b.t. accenten worden niet meegerekend.
3. Fouten (m.b.t.) (mede) klinkerverdubbeling worden niet meegerekend. Bijv. comencer i.p.v. commencer of sooleil i.p.v. soleil wordt niet fout gerekend.
4. Fouten m.b.t. letterverdraaiingen in vaste lettercombinaties (puor, juene) worden niet fout gerekend.
5. Als een woord door een verkeerde spelling een andere betekenis krijgt, gelden de bovenstaande regels niet.

Duits:

1. Als een woord fonetisch wordt geschreven, wordt dit goed gerekend. Dit met uitzondering van grammaticale fouten.
2. Als een Umlaut in de grammatica behandeld en foutief wordt toegepast geldt dat als een halve fout. (bijv. fahrt is fout als het fährt moet zijn)
3. Fouten m.b.t. letterverdraaiingen in vaste lettercombinaties (bijv. Huete) worden niet fout gerekend.
4. Fouten m.b.t. (mede) klinkerverdubbeling worden niet meegerekend. Bijv. Monaat of Monnat wordt niet fout gerekend.
5. Als een woord door verkeerde spelling een andere betekenis krijgt, gelden de bovenstaande regels niet.

- Aan een dyslectische leerling mag bij Nederlands en de Moderne Vreemde Talen bij een spellingtoets géén cijfer lager dan een 4 worden gegeven.

De dyslectische leerling mag tijdens het centrale examen gebruik maken van de compenserende en dispenserende maatregelen waarvan hij/zij ook gebruik heeft gemaakt tijdens de schoolexamens.

Voor alle maatregelen geldt, als de leerling er misbruik van maakt kan zijn recht op de faciliteit worden ingetrokken door de afdelingsleider.

Begeleiding en ondersteuning buiten de klas

Alle dyslectische leerlingen die nieuw op school komen hebben in het begin van het schooljaar een gesprek met de Remedial Teacher, waarin zij worden voorgelicht over de begeleiding met betrekking tot dyslexie op Lyceum Elst.

De leerlingen krijgen tijdens dit gesprek hun dyslexiepas, waarop staat van welke faciliteiten zij gebruik kunnen maken.

De leerlingen geven ieder schooljaar aan hun mentor door van welke faciliteiten zij gebruik willen maken tijdens de toetsen. Middels een vragenlijst wordt de keuze bevestigd en vastgelegd. Wijzigingen moeten schriftelijk worden doorgegeven aan de ondersteuningscoördinator.

Als ouders vragen hebben over dyslexie is er de mogelijkheid om een afspraak te maken met de Remedial Teacher (s.dankers-dekroon@lyceumelst.nl).